

Board letter

Gemeente Barneveld
Boekjaar 2024

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Barneveld
Raadhuisplein 2
3771 ER BARNEVELD

Onderwerp: Board letter 2024
Datum: 16 januari 2025

Geacht raadsleden,

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole van boekjaar 2024 van de gemeente Barneveld rapporteren wij u onze bevindingen uit de interim-controle.

In deze board letter rapporteren wij de bevindingen naar aanleiding van onze controle, de belangrijkste risico's, ons beeld van de interne beheersing, relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving en indien van toepassing andere veranderingen die voor u relevant kunnen zijn. In de management letter die wij aan het college hebben gericht, hebben wij een gedetailleerd overzicht opgenomen van onze bevindingen en aanbevelingen.

De bevindingen komen voort uit onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole en zijn opgenomen voor zover wij het van belang achten om deze met u te communiceren. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het college als onderdeel van een continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de organisatie.

Deze board letter is door ons opgesteld voor uw informatie en mag niet zonder onze uitdrukkelijke toestemming geheel of gedeeltelijk aan derden ter beschikking worden gesteld. Wij danken het college en de ambtelijke organisatie voor de samenwerking en zijn graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

M.C.J.M. Bekker RA

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Kwaliteit interne beheersing
3. IT-omgeving
4. Actualiteiten

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Deze board letter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2024. In dit overzicht is een samenvatting van de belangrijkste punten naar aanleiding van onze werkzaamheden opgenomen.

Onderwerp	Toelichting
Algemene conclusie interne beheersing	De afgelopen jaren heeft de gemeente Barneveld, als onderdeel van het project Barneveld Groeit, stappen gezet om de interne beheersing te versterken. Er wordt vanuit de concerndirectie gestuurd op integrale samenwerking binnen de 3 aandachtsgebieden. Gemeente Barneveld ziet datagedreven werken als een middel om betrouwbare en goed gestructureerde data te gebruiken voor effectieve sturing en besluitvorming. In de i-visie is het uitgangspunt geformuleerd om te komen tot de ontwikkeling van een datagedreven organisatiecultuur met een sterke focus op waarde, kennis, het beheer, transparantie en verantwoordelijkheid van data. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling. Concreet zien wij ook in 2024 concrete verbeteringen in processen. Zo hebben wij vastgesteld dat de gemeente met meerdere adviespunten aan de slag is gegaan, waaronder het proces van subsidieverstrekingen. Voor een aantal punten vindt momenteel finetuning plaats van de processen of wordt de opvolging in 2025 verder opgepakt. Wij hebben het college om aandacht gevraagd voor de verdere implementatie van deze verbeteringen. Uit de gesprekken die wij bij de interim-controle hebben gehad, merken wij dat er bewustzijn is van het belang van een goede interne beheersing. Het belangrijkste punt van aandacht betreft wat ons betreft het inkoopproces (aangaan van contracten), waar wij in 2024 (nog) geen wijzigingen zien in het proces. Er zijn geen controles ingebouwd die waarborgen dat het inkoopbeleid en de afspraken voor het inschakelen van inkoopadviseurs altijd worden nageleefd. Hierdoor loopt de gemeente het risico dat niet de juiste inkoopprocedures worden gevolgd en als gevolg hiervan dat inkopen tegen niet-zakelijke voorwaarden worden aangegaan of dat gunningsbeslissingen onrechtmatig worden beïnvloed. Wij hebben het college aanbevolen om het gebruik van een inkoopstartformulier in het proces af te dwingen zodat een inkoopadviseur tijdig betrokken is in het inkoopproces. Hiermee wordt het risico op onjuiste inkoopprocedures beperkt. Wij merken op dat wij wel zien dat er binnen de gemeente aandacht is voor het bewustzijn rondom het naleven van inkoopprocedures.
IT-omgeving	In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben we de interne beheersing rondom uw IT onderzocht. Wij hebben in dat kader de applicaties Key2Financiën en Suites voor het sociaal domein onderzocht. De aandachtspunten hebben met name betrekking op het zichtbaar vastleggen van een periodieke controle op de gebruikersrechten. Deze gebruikersrechten (en andere onderdelen van de IT-omgeving) worden steeds belangrijker, aangezien uw organisatie verbeteringen in de interne beheersing doorvoert die afhankelijk zijn van de IT-omgeving. Een voorbeeld hiervan is functiescheiding bij het autoriseren van inkoopfacturen. De inrichting van de IT-omgeving moet waarborgen dat het proces ook functioneert hoe het bedoeld is en dat de juiste personen de juiste bevoegdheden hebben.

1. Bestuurlijke samenvatting

Onderwerp	Toelichting
Cybersecurity	In het kader van onze natuurlijke adviesfunctie hebben wij een Cybersecurity NIS2 scan uitgevoerd. Hierbij constateren wij dat de gemeente Barneveld op meerdere aspecten boven het niveau van de best practice ten aanzien van de EU-wetgeving NIS2 en de Nederlandse vertaling in de Cyberbeveiligingswet scoort. De onderdelen identificatie en reactie scoren lager en behoeven aandacht ter verbetering.
Vorbereidingen jaarrekeningcontrole 2024	We maken met uw gemeente afspraken over de planning van de jaarrekeningcontrole 2024. Op voorhand identificeren we een aantal onderwerpen met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreft met name de SiSa-regelingen en bijbehorende balansposten, onderbouwing van de voorzieningen en aansluitingen met subadministraties (waaronder de materiële vaste activa). Wij hebben het college gevraagd het controleproces voor de jaarrekening 2024 goed voor te bereiden.
Actuele ontwikkelingen	Vanuit het oogpunt van onze natuurlijke adviesfunctie hebben we in deze board letter een hoofdstuk opgenomen met actuele ontwikkelingen. Wij hebben het college gevraagd hiervan kennis te nemen en hier indien noodzakelijk rekening mee te houden bij het opstellen van de jaarrekening 2024.
Onderlinge samenwerking	We hebben met de gemeente Barneveld duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de controle van de processen / interne beheersing en de jaarrekeningcontrole. Tijdens de interim-controle hebben wij op een prettige en constructieve wijze samengewerkt met de gemeente. We hopen deze lijn door te zetten naar de jaarrekeningcontrole, waarbij wij geadviseerd hebben ook daar een centraal aanspreekpunt aan te stellen welke ook verantwoordelijk is voor de coördinatie en monitoring van de vragen vanuit onze controle. Het heeft hierbij de voorkeur dat dit een functionaris is die in dienst is van de gemeente, op het gemeentehuis aanwezig is en de lijnen binnen de organisatie kent.

Kwaliteit interne beheersing

2. Kwaliteit interne beheersing

Inleiding

Deze board letter bevat onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing (inclusief de IT-omgeving), die zijn gebaseerd op de onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2024. Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van uw organisatie als geheel.

Een goede interne beheersing maakt dat de risico's voor de organisatie beter beheersbaar zijn en de jaarrekeningcontrole effectiever en efficiënter kan plaatsvinden. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie willen wij bijdragen aan verbetering van uw bedrijfsvoering, onder andere door het analyseren van de IT-omgeving en de bedrijfsprocessen.

Voorgaande jaren hebben wij onze bevindingen eveneens met u gedeeld. In deze board letter geven wij u een update van onze bevindingen.

Onze risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn in onze controle meenemen. De risicoanalyse is een continue proces en stellen wij gedurende de controle indien nodig bij. De belangrijkste bij uw gemeente onderkende risico's / kernpunten in de controle zijn:

- De rechtmatigheidsverantwoording (voornamelijk op het gebied van aanbestedingsrechtmatigheid);
- Waardering van de grondexploitaties;
- Prestatielevering inkopen;
- Corruptierisico ten aanzien van inkopen met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten in de grondexploitatie en voorzieningen.

In ons accountantsverslag rapporteren wij naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over bovenstaande punten.

2. Kwaliteit interne beheersing

Frauderisicoanalyse

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude (waaronder corruptie) berust bij het college van burgemeester en wethouders. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Op basis van onze uitgevoerde interim-controle stellen wij vast dat er binnen de gemeente aandacht is voor frauderisico's en de preventie daarvan. In 2024 zijn goede stappen gezet met de frauderisicoanalyse. Uw organisatie heeft in het boekjaar een update uitgevoerd op deze frauderisicoanalyse, waarbij ook de kans en impact van de risico's gewogen worden en geëvalueerd wordt of er nog restrisico's resteren die niet door de interne beheersingsmaatregelen worden ondervangen. De kans- en impactweging van frauderisico's is hierbij via een risicomatrix weergegeven om op basis daarvan prioriteiten te stellen in de wijze waarop met risico's wordt omgegaan. Wij hebben het college geadviseerd om ook een frauderesponsplan toe te voegen aan de frauderisicoanalyse, waarin aangegeven wordt hoe omgegaan wordt met eventuele fraudesignalen.

Onze frauderisicoanalyse

In de afgelopen jaren is de aandacht voor fraude alleen maar toegenomen. Ook de rol van de accountant bij het signaleren van frauderisico's is afgelopen jaren veelvuldig besproken. Naar aanleiding van de rapportage van de AFM '[Scherper op frauderisico's](#)' van 8 juni 2023 heeft onze beroepsorganisatie de aanpak van frauderisico's in de controle geëvalueerd en is deze zomer de concept Handreiking 1153 '[Frauderisicoanalyse](#)' gepubliceerd.

Tevens wijzen wij u op de gepubliceerde handreiking 1137 '[Corruptie, werkzaamheden van de accountant](#)', waarin aandacht geschonken wordt aan corruptierisico's. Wij hebben het college gevraagd om ook in de eigen frauderisicoanalyse aandacht te hebben voor mogelijke corruptierisico's binnen uw organisatie. De nadere guidance in Handreiking 1153 en 1137 kan er toe leiden dat dit gevolgen heeft voor de frauderisicoanalyse die wij voor onze controle van uw gemeente uitvoeren. Dit kan dan tevens betekenen dat wij in vergelijking met voorgaande jaren meer of andere frauderisico's identificeren. Belangrijkste prioriteit die vanuit onze optiek vanuit de interim-controle naar voren komt betreft het inkoopproces (aangaan van contracten), waar wij in 2024 (nog) geen wijzigingen zien in het proces. Er zijn geen controles ingebouwd die waarborgen dat het inkoopbeleid en de afspraken voor het inschakelen van inkoopadviseurs altijd worden nageleefd. Hierdoor loopt de gemeente het risico dat niet de juiste inkoopprocedures worden gevolgd en als gevolg hiervan dat inkopen tegen niet-zakelijke voorwaarden worden aangegaan of dat gunningsbeslissingen onrechtmatig worden beïnvloed.

2. Kwaliteit interne beheersing

Subsidieverstrekkings (speerpunt auditcommissie)

In voorgaande jaren hebben wij advies uitgebracht over het verbeteren van het subsidieproces. In 2023 is door de gemeente een projectgroep aangesteld om het proces rondom subsidies aan te scherpen. Gedurende 2024 is in het proces van aanvraag en vaststelling van subsidies functiescheiding geïmplementeerd waarbij een medewerker de subsidieaanvraag beoordeelt en een andere medewerker deze beoordeling controleert en de subsidiebeschikking ondertekent. De beoordeling vindt plaats middels een inhoudelijk toetsformulier dat wordt bijgevoegd bij de concept subsidiebeschikking voor controle. In de tweede helft van 2024 is ook het zaakstelsel in gebruik genomen waarbij de aanvraag en het vaststellingsproces wordt doorlopen in het zaakstelsel. Hiermee is opvolging gegeven aan ons adviespunt uit voorgaande jaren.

De verantwoording over subsidies is vastgelegd in de Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld, waarbij vanaf 1 november 2024 een nieuwe subsidieverordening is vastgesteld door de Raad. Aanpassing ten opzichte van de vorige versie betreft het toevoegen van een optie voor het vormen van een egaliseringsreserve door subsidieontvangers, waardoor het mogelijk is om de aanwending van de subsidie over meerdere jaren te spreiden. De voorwaarden hiervoor zijn geregeld in de verordening. Afhankelijk van de omvang van de subsidie wordt bepaald welke informatie benodigd is voor het vaststellen van een subsidie. Voor subsidies van meer dan 50.000 euro wordt een beoordelingsverklaring door een onafhankelijk accountant gevraagd en bij subsidies van meer dan 250.000 euro een controleverklaring (dit betreft de meest diepgaande controle). Het is aan de Raad om te bepalen welke verantwoordingsvorm passend is bij de omvang van de subsidies. Wij merken daarbij ook meteen op dat de systematiek van gemeente Barneveld vergelijkbaar is met andere gemeenten. Vanuit de verbijzonderde interne controle van gemeente Barneveld is geconstateerd dat er voor de vaststelling van één subsidie 2023 niet aan alle voorwaarden voor vaststelling is voldaan, waardoor sprake is van een onrechtmatigheid. Dit betreft één waarneming en daarmee geen structureel probleem.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (speerpunt auditcommissie)

Om de procedure met betrekking tot kwijtschelding gemeentelijke belastingen in beeld te brengen hebben wij een gesprek gevoerd met een medewerker van team belastingen. Ieder verzoek tot kwijtschelding wordt getoetst, waarbij doorgaans gebruik wordt gemaakt van informatie van het inlichtingenbureau (onder andere gegevens van de Belastingdienst en het UWV). Over het algemeen wordt het voorstel van het inlichtingenbureau gevolgd. Mocht dit niet zo zijn, dan wordt de reden hiervan vastgelegd in het systeem. Er is een jaarlijkse controle via het Inlichtingenbureau om het recht op automatische kwijtschelding te bepalen. Om de 5 à 6 jaar worden fysieke gegevens opgevraagd om te toetsen of nog steeds aan de voorwaarden wordt voldaan.

In principe is er geen sprake van een vier-ogen-principe bij het besluit tot kwijtschelding. Wel wordt door de teamleider of heffingsambtenaar soms een check gedaan of worden zaken besproken, maar hier is geen vastgelegde procedure voor. Ook worden trendanalyses gedaan. In relatie tot onze jaarrekeningcontrole achten wij de procedure acceptabel, gezien de beperkte financiële omvang van de kwijtscheldingen. Wel zouden wij adviseren om een concretere procedure vast te leggen in welke gevallen controle door een tweede medewerker vereist is en uw eigen risico-afwegingen vast te leggen.

3 IT-omgeving

3. IT-omgeving

Inleiding

Als onderdeel van onze controleaanpak hebben wij op 11 november 2024 werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te krijgen in uw IT-omgeving en de daarbij (eventueel) behorende risico's voor de jaarrekeningcontrole.

Samenvatting bevindingen

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van onze bevindingen ten aanzien van de IT-aandachtsgebieden binnen uw organisatie. De risico's kunnen per aandachtsgebied verschillen. Bij de tabel is onze inschatting van de impact op de controle en op uw organisatie opgenomen.

De kleur van het symbool geeft de status van de constatering aan:

- Verbetering nodig
- Adviespunt
- Voldoende

3. IT-omgeving

Samenvatting bevindingen (vervolg)

Omgeving	Toegangs-beveiliging	Wijzigings-beheer	Continuïteit	Proces
Netwerk		N.v.t.		Algemeen
Key2Financiën				Financiële administratie
Suites voor het Sociaal Domein				Sociaal Domein

3. IT-omgeving

Cybersecurity

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij inzicht gekregen in de cybersecurity-gerelateerde risico's die zouden kunnen leiden tot een potentiële afwijking van materieel belang in de jaarrekening (met betrekking tot zowel financiële als niet-financiële informatie). Hiervoor hebben wij inzicht gekregen in de mate waarin en de overweging waarom de organisatie bepaalde informatiebeveiligingsmaatregelen heeft genomen om deze cyberrisico's te beperken.

Om het risico van cyberbeveiligingsbedreigingen (d.w.z. continuïteit van de dienstverlening en integriteit van de financiële verslaglegging) te verlagen, heeft uw organisatie een mix van beveiligingsmaatregelen geïmplementeerd. Aan het college hebben wij hierover gerapporteerd in de vorm van een Cybersecurity NIS2 scan.

We zijn geïnformeerd dat zich in het boekjaar geen cyberbeveiligingsincidenten hebben voorgedaan die hebben geleid tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekeningcontrole van uw organisatie. Onze controlewerkzaamheden zijn niet primair gericht op het doen van uitspraken over cyberbeveiliging en we hebben ook geen instructies van het management in die zin ontvangen voor het uitvoeren van meer diepgaande werkzaamheden.

3. IT-omgeving

NIS2

In Nederland is de Cyberbeveiligingswet (verder: Cbw) in ontwikkeling welke vanaf 2025 verplicht zal worden en de EU richtlijn Network and Information Systems Directive (verder: NIS2) implementeert. De wet is uit de consultatieronde en wordt definitief gemaakt voor invoering naar verwachting in voorjaar 2025. Dit heeft betrekking op meerdere sectoren, waaronder de sector waar uw organisatie onder valt.

Er worden strengere eisen gesteld aan de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen. Organisaties worden onder de Cbw meer dan nu verplicht om te zorgen voor de beveiliging van de hele keten waar zij deel van uitmaken. Op basis van het risico in de leveringsketen zullen zij cybersecurity maatregelen moeten opleggen aan hun leveranciers. Die groep leveranciers zal ook digitaal veiliger moeten gaan werken. Daarnaast komt er een verplichte registratie en meldplicht voor incidenten (naast degene die al bestaat voor privacy). Er worden maatregelen ingevoerd om de naleving van de NIS2-richtlijn te verzekeren, inclusief financiële sancties voor niet-naleving.

Wij hebben het college geadviseerd om vanuit een actueel inzicht in de IT-objecten en gegevens in de keten waarvan uw organisatie deel uitmaakt de risico's te benoemen en maatregelen en contractuele afspraken scherp in beeld te hebben. Daarop aanvullend dienen vervolgens een aantal basis hygiëne maatregelen conform de nieuwe wet ingericht te worden. Wij hebben hiervoor een stappenplan ontwikkeld en kunnen u hierbij ondersteunen.

Actualiteiten

4. Actualiteiten

Wethouderspensioen

De nieuwe pensioenwet is op 1 juli 2023 ingegaan. Uiterlijk 1 januari 2027 moeten alle werknemers en gepensioneerden duidelijkheid hebben over de gevolgen daarvan voor hun pensioen, alvorens 1 januari 2028 alle pensioenen worden overgezet. De nieuwe wet heeft ook gevolgen voor de pensioenen van politieke ambtsdragers, waaronder de pensioenen van wethouders. Zij vallen onder de pensioenregeling die is opgenomen in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Dit is een op zichzelf staande wettelijke pensioenregeling waarvoor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verantwoordelijk is. De Pensioenwet en de Wet toekomst pensioenen (Wtp) gelden niet voor deze pensioenregeling. Echter, de bestendige beleidslijn is dat de rechtspositie voor politieke ambtsdragers zoveel als mogelijk geënt is op de rechtspositie van overheidswerknemers bij het Rijk ("normaal waar het kan, bijzonder waar het moet"). Er is volgens BZK geen aanleiding om de bijzondere positie van politieke ambtsdragers in de pensioenregeling Appa tot uitdrukking te laten komen. Het politieke ambt wordt gezien als een stap in een carrière, waar na het aftreden de ambtsdrager zijn loopbaan met pensioenopbouw elders voortzet. Vandaar dat de Appa zoveel mogelijk de ABP-pensioenregeling van de overheidswerknemers volgt.

Na de aanvaarding van de Wet aanpassing Appa zijn per 1 juli 2022 de inhoudelijke verschillen tussen het ABP-reglement en de Appa opgelost waardoor de Appa en het ABP-reglement gelijk zijn getrokken. Voor een groot deel van de politieke ambtsdragers geldt dus dat zij nu materieel al dezelfde pensioenregeling hebben als andere overheidswerknemers (die bij ABP zitten). Nu geldt voor politieke ambtsdragers nog dat de pensioenuitkeringen niet uit een pensioenfonds betaald worden, maar uit de begroting van de gemeenten. De gemeente heeft ter dekking van de toekomstige pensioenlasten in lijn met BBV een voorziening op de balans opgenomen. Het ligt voor de hand de pensioenen van politieke ambtsdragers, die immers ook werkzaam zijn in het overheidsdomein, op te nemen in de nieuwe premieregeling voor overheidswerknemers binnen de wettelijke kaders van de Wtp. Na het onderbrengen van de Appa-pensioenen bij het ABP door middel van een collectieve waardeoverdracht worden pensioenen niet meer direct betaald vanuit de gemeente. Daarnaast zal hiermee de pensioenvoorziening voor (voormalig) wethouders verdwijnen.

4. Actualiteiten

Tot de uiteindelijk vastgestelde overgangsdatum geldt de huidige Appa. Op de overgangsdatum zullen bestaande Appa-aanspraken worden omgezet naar het nieuwe contract van het ABP. Dit betekent dat de regels van dat nieuwe contract ook van toepassing worden op de vóór de overgangsdatum al bestaande Appa-rechten. Dat kan door de voor de overgangsdatum opgebouwde pensioenaanspraken om te zetten in nieuwe individuele pensioenvermogens. Voor de overdracht van de Appa-pensioenen geldt dat de benodigde individuele pensioenvermogens eerst moeten worden berekend door ABP. Vervolgens moeten deze door de betrokken overheidsinstellingen bij het ABP worden afgefinancierd. Dit houdt een collectieve waardeoverdracht door alle betrokken overheden aan het ABP in. Na een dergelijke affinanciering is er met ingang van de definitieve overgangsdatum geen sprake meer van het uit de begroting bekostigen van pensioenuitkeringen, maar is er sprake van fondsfinanciering. Een nog uit te voeren onderzoek door BZK zal zich nader richten op de omvang van de voorziening, de invloed van de rekenrente en de benodigde overdrachtswaarde. Daarbij moet worden aangetekend dat de verschillen tussen afzonderlijke gemeenten groot kunnen zijn. In aanloop naar de overgang moet per gemeente inzichtelijk worden gemaakt in hoeverre een toereikende voorziening is getroffen. Wij achten het van belang de beschreven ontwikkelingen mee te nemen in uw risicoanalyse en wanneer er meer duidelijkheid is, de gevolgen te verwerken in de meerjarenbegroting.

De Commissie BBV heeft een vraag en antwoord gepubliceerd ten aanzien van de verantwoording van de voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in relatie tot de kapitaaloverdracht naar het ABP. Daarbij heeft de commissie aangegeven dat de mogelijkheid bestaat om de voorziening te waarderen tegen nominale waarde. Dit heeft als gevolg dat rente-effecten geen rol meer spelen en de middelen voor de berekende nominale verplichting in de voorziening zijn opgenomen. Het is aan de raad van de gemeente om bij de berekening van de pensioenverplichting wel of niet rekening te houden met de rentecomponent. Indien de gemeente een wijziging doorvoert om de waardering plaats te laten vinden op nominale waarde in plaats van contante waarde is dat wel een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt middels onder andere een raadsbesluit en/of een begrotingswijziging.

4. Actualiteiten

Het voordeel van de verantwoording van de voorziening tegen nominale waarde is dat de voorziening niet meer gevoelig is voor de (ontwikkeling van de) rekenrente tot het moment van de kapitaaloverdracht naar het ABP. Een nadeel van deze optie is dat de voorziening mogelijk moet worden opgehoogd. Dit moet in het lopende boekjaar van de gemeente worden verwerkt. Daarnaast betreft het mogelijk een stelselwijziging die als zodanig moet worden verwerkt. Dit betekent o.a. een raadsbesluit en begrotingswijziging. Deze optie heeft dus administratieve gevolgen.

Omgevingswet

De omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden en vervangt 26 bestaande wetten. De omgevingswet heeft een indirecte en directe impact op de gemeentelijke processen en organisatie. Belangrijk is om te toetsen in hoeverre uw processen en procedures voldoen aan de omgevingswet en, waar nodig, aanpassingen te doen, zodat u volledig compliant bent aan de nieuwe omgevingswet.

Specifieke uitkeringen

In het hoofdlijnenakkoord is het voorstel opgenomen dat de SPUK's (m.u.v. BUIG) per 2026 overgaan naar het gemeentefonds met tegelijk een korting van 10%. De verwachting is dat dit in 2025 verder wordt uitgewerkt en dat bestaande SPUK's de komende jaren worden afgebouwd. We adviseren u om deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden om de mogelijke impact voor uw gemeente te bepalen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van verslagjaar 2023 hebben gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Uit de eerste evaluatie blijkt dat de rechtmatigheidsverantwoording nog niet zoveel toegevoegde waarde heeft gecreëerd voor de Raad als van tevoren was gehoopt. Het échte gesprek tussen het college en de Raad is in veel gevallen uitgebleven. We adviseren daarom om (het proces rondom) de rechtmatigheidsverantwoording 2023 ook bij u intern te evalueren om zodoende te stimuleren dat het gesprek over de rechtmatigheidsverantwoording in 2024 wel gaat worden gevoerd.

4. Actualiteiten

Over 2023 hebben veel gemeenten omvangrijke rechtmatigheidsfouten door begrotingsoverschrijdingen gerapporteerd. Daarbij merken we op dat de foutenevaluatie omtrent begrotingsrechtmatigheid per gemeente en accountant verschilt. Dit geldt overigens ook voor het M&O-criterium, waarvoor eenduidige normen ontbreken. Hieruit blijkt dat de kaders nog te onduidelijk waren. Derhalve heeft de Commissie BBV recent de Kadernota Rechtmatigheid 2024 uitgebracht. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De voorbeeldtabel die op 20 november 2023 op de website van de Commissie BBV is opgenomen als voorbeeld voor het inzichtelijk maken van (begrotings-)onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording is gewijzigd en nu dus opgenomen in de Kadernota zelf (pag. 34 en 35);
- Een verduidelijking van wanneer overschrijdingen ten aanzien van wel of niet tijdig melden als onrechtmatig worden beschouwd en wanneer welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd: dus wel onrechtmatig, maar acceptabel (pag. 33);
- Een tekstuele aanpassing in de modelverantwoording ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken (zie pag. 42). Wij vragen u deze hanteren in de jaarstukken 2024;
- Een aangepast hoofdstuk 2 om het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor raadsleden te verduidelijken;
- Het niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen van geconstateerd misbruik waarbij het M&O-beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn teniet gedaan. Wel dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik.

Voor de volledigheid merken wij op dat tot op heden het BBV en BADO nog niet zijn aangepast. Het streven van BZK is nog steeds om BBV en BADO nog dit kalenderjaar aan te passen, maar daarbij is men afhankelijk van de agenda van de Tweede Kamer.

4. Actualiteiten

Impact van duurzaamheidsverslaggeving steeds beter zichtbaar

Met de invoering van de verplichte verantwoording over duurzaamheid / ESG in de jaarrekening van grote ondernemingen per 1 januari 2025 zien wij de aandacht hiervoor bij gemeenten ook sterk toenemen. Beleidsmatig zien we dit concreet terug in initiatieven zoals bijvoorbeeld 'Global Goals' ([Global Goals voor Gemeenten | VNG](#)). Op het gebied van verantwoording, financiën en verslaggeving constateren wij dat steeds meer wordt gevraagd van gemeenten. Enkele voorbeelden uit de praktijk:

- Invoering Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit per 1 juli 2024 voor de Co2-uitstoot van auto's van werknemers bij organisaties van meer dan 100 werknemers;
- Vanaf 2025 zal het hebben van een klimaatactieplan, op bedrijfs- of activaniveau, voor de meeste klanten een voorwaarde zijn om in aanmerking te komen voor BNG-financiering. De impact hiervan is hieronder nader toegelicht;
- Stakeholders in het gemeentelijk domein (BNG, Ministerie en enkele (grote) gemeenten) werken in een groep met de naam 'coalition of the willing' vanaf 2023 samen om uniforme verslaggeving voor duurzaamheid te ontwikkelen.

Onder andere als gevolg van de bovenstaande ontwikkelingen heeft de commissie BBV duurzaamheidsverslaggeving ook op haar agenda gezet. Een eerste belangrijke stap voor het ontwikkelen van verslaggevingseisen voor gemeenten op het gebied van duurzaamheid. Als Baker Tilly dragen we op landelijk niveau bij door mee te denken over een goede, maar ook praktisch uitvoerbare, route naar duurzaamheidsverslaggeving voor gemeenten. Uit onze ervaring bij de invoering van ESG bij grote ondernemingen weten wij dat analyses van de belangrijkste te rapporteren waarden (door middel van een materialiteitsanalyse) en het betrouwbaar registreren van deze waarden essentieel zijn om tot een goede verantwoording te komen. Op tijd starten is daarom belangrijk. Wij helpen u als gemeente graag om de ontwikkelingen scherp te volgen en hierin de eerste stappen te zetten.

4. Actualiteiten

Impact van Sustainability op kredietverlening BNG Bank

De BNG Bank verduurzaamt haar eigen activiteiten en streeft naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Sustainability heeft een centrale plek in de strategie van de BNG Bank. De BNG Bank wil gezamenlijk optrekken met de grootste sectoren waarin de bank actief is, om de uitstoot van de eigen organisatie én de emissies verbonden aan de kredietportefeuille terug te dringen. De BNG Bank heeft in haar Klimaatplan ([Klimaatplan – Going Green \(bngbank.nl\)](https://www.bngbank.nl/klimaatplan)) belangrijke doelen gesteld voor het behalen van klimaatdoelstellingen. Onderdeel hiervan is het niet meer financieren van organisaties die onvoldoende bijdragen aan deze klimaatdoelstellingen.

Investeerders hechten ook grote waarde aan ESG voor wat betreft de klantacceptatie en kredietverleningen door de BNG Bank. Gemeenten hebben er baat bij om duurzaamheid in beeld te brengen om daarmee het investerend vermogen bij de BNG Bank te borgen. Als investeerders zich terugtrekken heeft dit namelijk gevolgen voor de financieringskosten voor de BNG Bank en drijft het de rente van kredietverlening omhoog.

In het Sustainability beleidsdocument beschrijft de BNG Bank dat bij hun klanten voortgang op maatschappelijke doelstellingen wordt verwacht. Hiervoor gebruikt de BNG Bank strategische klantgesprekken en een ESG-rating model. Daarbij wordt informatie gebruikt rondom Co2-intensiteit en omgang met klimaatrisico's. Daarbij is het noodzaak voor gemeenten om te beschikken over een eigen klimaatdoelstelling.

Notities BBV

Per 1 januari 2024 zijn verschillende notities ingrijpend gewijzigd. Dat zijn:

- Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken;
- Notitie rente;
- Notitie overhead.

Wij vragen aandacht voor deze notities en we hebben het college verzocht om te bepalen welke aanpassingen binnen uw gemeente gedaan moeten worden naar aanleiding van de notities.

4. Actualiteiten

De risico's van het inhuren van zzp'ers

Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA)

Door de Wet DBA is de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) per mei 2016 vervallen. Opdrachtgevers en opdrachtnemers maken binnen hun arbeidsrelatie afspraken. Samen beoordelen zij of er sprake is van loondienst. Bij twijfel kan een modelovereenkomst zekerheid geven.

Wanneer is sprake van loondienst?

Als sprake is van alle kenmerken van loondienst: werkgeversgezag, de verplichting tot het leveren van (persoonlijke) arbeid en een beloning.

Recente ontwikkelingen Deliveroo

Deliveroo maakte gebruik van modelovereenkomsten. De fietskoeriers werkten op basis van een opdrachtovereenkomst gebaseerd op vrije vervanging. Door het ontbreken van het kenmerk 'de verplichting tot het leveren van (persoonlijke) arbeid' is daarbij het standpunt ingenomen dat de fietskoeriers hun werkzaamheden als ZZP'ers verrichtten. FNV spande met succes een zaak aan omdat ze van mening waren dat de fietskoeriers in loondienst waren.

Gevolg: modelovereenkomsten gebaseerd op vrije vervanging zijn per 1 januari 2024 vervallen.

4. Actualiteiten

Wetsvoorstel: Wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (VBAR)

De VBAR heeft als doel schijnzelfstandigheid tegen te gaan door de open norm 'werken in dienst van' verder in te kleuren aan de hand van recente rechterlijke uitspraken. Verder wordt een zogenaamd rechtsvermoeden geïntroduceerd op grond waarvan werkenden met een lager uurtarief dan € 32,24 per uur worden geacht hun werkzaamheden te verrichten op basis van een arbeidsovereenkomst. Drie essentiële factoren die van belang zijn bij het onderscheid tussen loondienst en een ZZP'er:

- Werkinhoudelijke aansturing;
- Organisatorische inbedding;
- Eigen rekening en risico.

Invoering VBAR uitgesteld nu begin 2025 niet realistisch blijkt te zijn.

Handhavingsmoratorium

Op basis van het huidige handhavingsmoratorium wordt in de relatie tussen opdrachtgevers en ZZP'ers, alleen corrigerend opgetreden (opleggen van correctieverplichtingen, naheffingen en eventueel boetes) als er sprake is van kwaadwillendheid. Of als opdrachtgevers aanwijzingen van de Belastingdienst, gegeven na 1 september 2019, niet (of in onvoldoende mate) binnen een redelijke termijn opvolgen. De overheid wil met ingang van 1 januari 2025 vooralsnog actief gaan handhaven op schijnzelfstandigheid, ondanks uitstel van invoering van de VBAR.

Advies

We hebben het college geadviseerd om modelovereenkomsten opnieuw te beoordelen en op basis van de recente ontwikkelingen de arbeidsrelatie met ingehuurde ZZP'ers te heroverwegen.

Contact

M.C.J.M. (Marc) Bekker RA

Extern accountant

+ 31 6 15 30 36 59

m.bekker@bakertilly.nl

drs. W.W.L.A. (Wout) Wentink RA

Director Audit

+ 31 6 15 38 17 56

w.wentink@bakertilly.nl

P.S. (Peter) Moerbeek MSc RA

Manager Audit

+ 31 6 52 76 54 05

p.moerbeek@bakertilly.nl

Kantoorgegevens

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
8021 EV Zwolle
Postbus 508
8000 AM Zwolle
+31 38 425 86 00

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

